

IV

(Pranešimai)

EUROPOS SĄJUNGOS INSTITUCIJŲ IR ORGANŲ PRANEŠIMAI

AUDITO RŪMAI

SPECIALIOJI ATASKAITA Nr. 3/2008

**Europos Sąjungos solidarumo fondas: kaip greitai, veiksmingai ir lanksčiai yra reaguojama?
Su Komisijos atsakymais**

*(Pagal EB sutarties 248 straipsnio 4 dalies antrą pastraipą)**(2008/C 153/01)*

TURINYS

	<i>Dalys</i>	<i>Puslapis</i>
SANTRAUKA	I–VI	3
ĮVADAS	1–5	3
AUDITO APIMTIS IR METODAS	6–8	4
PASTABOS	9–41	4
Greitumas	9–26	4
Kiek laiko prirėkė nuo nelaimės iki pagalbai skirtų lėšų išmokėjimo?	9–19	4
Kokie veiksniai sąlygoja laikotarpio, kurio prirėkia pagalbai iš Fondo gauti, skirtumus?	20–22	7
Ar gali būti laikoma, kad laikas, kurio iš tikrųjų prirėkė, rodo, jog Fondas prirėškėjams teikė greitą atsaką?	23–26	7
Veiksmingumas	27–31	9
Lankstumas	32–40	9
Kaip vykdančiam Fondo veiklą traktuojamos regioninės nelaimės?	34–38	9
Ar dotacijos apskaičiavimo principas pažeidžia teisingą dotacijų, skirtų regioninėms nelaimėms, traktavimą?	39–40	11
Ar prirėškėjai yra patenkinti Fondu?	41	11
IŠVADA IR REKOMENDACIJOS	42–47	12
<i>Priedas. Nuo 2002 m. ES solidarumo fondui pateiktos paraiškos</i>		13
Komisijos atsakymai		15

SANTRAUKA

I. Europos Sąjungos solidarumo fondas (ESSF) buvo įsteigtas 2002 m., po to, kai Vokietijoje, Austrijoje, Čekijos Respublikoje ir Prancūzijoje įvyko dideli potvyniai. Fondo tikslas buvo solidarizuotis su valstybėmis narėmis, nukentėjusiomis nuo stichinių nelaimių. Iki 2006 m. pabaigos 23 nelaimių atveju iš jo buvo suteikta daugiau kaip 1 milijardas eurų pagalbai skirtų lėšų.

II. Taryba pageidavo, kad iš ESSF pagalbai skirtos lėšos būtų teikiamos greitai, veiksmingai ir lanksčiai. Šioje ataskaitoje nagrinėjama, ar vykdant Fondo veiklą buvo pasiekta šių tikslų ir ar pagalbą gaunančios valstybės buvo patenkintos Fondu.

III. Audito Rūmai peržiūrėjo visas iki 2006 m. pabaigos Fondui nusiųstas paraiškas ir nustatė, kad vykdant Fondo veiklą nebuvo greitai reaguojama. Tai patvirtina ir Audito Rūmų atlikta apklausa. Laikotarpis nuo nelaimės iki mokėjimo dažniausiai trukdavo maždaug vienerius metus.

IV. Su Fondo valdymu, kurį vykdo Komisija, susijusios tiesioginės sąnaudos yra nedidelės, todėl Audito Rūmai daro išvadą, kad Fondas funkcionuoja veiksmingai. Kai dėl lankstumo, nebuvo nustatyta lankstumo trūkumo nagrinėjant Fondui teikiamas paraiškas pagalbai gauti atvejų.

V. Tačiau nepaisant ilgo pagalbos iš Fondo gavimo proceso, pinigus gavusios valstybės buvo patenkintos Fondu. Taigi pagalbą gavusių valstybių atveju Fondas įvykdė savo pagrindinį solidarizavimosi su valstybėmis narėmis ištikus nelaimei tikslą.

VI. Audito Rūmai rekomenduoja Komisijai, kad ji pareiškėjams pateiktų išsamias gaires ir jiems patartų, kaip skubiai suteikti informaciją siekiant užtikrinti, kad nebūtų paraiškų tvarkymo vėlavimo atvejų.

IVADAS

1. 2002 m. vasarą Vokietijoje, Austrijoje, Čekijos Respublikoje ir Prancūzijoje įvyko dideli potvyniai. Jie buvo tokie smarkūs, kad nukentėjusių regionų ekonominiai procesai trumpam sustojo. Europos bendrija reagavo greitai ir 2002 m. lapkričio mėn. įsteigė Europos Sąjungos solidarumo fondą (toliau – Fondas) ⁽¹⁾.

2. Fondas buvo sukurtas tam, kad Bendrija galėtų teikti greitą, veiksmingą ir lanksčią finansinę pagalbą esant su stichinėmis nelaimėmis susijusioms kritinėms situacijoms. Jo esmė – ne iškart padengti visas su nelaime susijusias išlaidas, bet iš esmės apmokėti tą dalį išlaidų, kurios yra susijusios su užtikrinimu, kad vėl būtų teikiamos gyvybiškai svarbios paslaugos bei suteiktas laikinas apgyvendinimas. Pagrindinis Fondo tikslas – solidarizuotis su tomis valstybėmis, kurias ištiko stichinės nelaimės. Iš Fondo, kurio metinis biudžetas siekia 1 milijardą eurų, lėšos skiriamos ⁽²⁾:

a) jei valstybė narė arba į ES stojanti šalis yra nukentėjusi nuo didelės nelaimės, t. y. stichinės nelaimės, kai padaryta žala vertinama daugiau kaip 0,6 % bendrųjų nacionalinių pajamų arba daugiau kaip 3 milijardais eurų, jei nuo nelaimės nukentėjusios šalies bendrosios nacionalinės pajamos yra didesnės nei 500 milijardų eurų (2002 m. kainomis);

b) išimties tvarka, jei valstybė narė arba į ES stojanti šalis nukentčia nuo kaimyninę šalį ištikusios nelaimės, t. y. stichinės nelaimės, nuo kurios taip pat nukentėjo kaimyninė valstybė narė ar į ES stojanti šalis, kurioje buvo padaryta žala, prilygstanti didelės nelaimės padarytai žalai, kaip apibrėžta pirmiau;

c) išimties tvarka, jei valstybė narė arba į ES stojanti šalis nukentčia nuo regioninės nelaimės, t. y. nelaimės, padariusios žalos daugumai regiono gyventojų, kurios padariniai labai dideli ir ilgam atsilieps gyvenimo sąlygoms regione bei jo ekonominiam stabilumui.

3. Visoms nelaimėms skiriamos dotacijos dydis skaičiuojamas pagal tai, kokie yra bendri tiesioginiai valstybės patirti nuostoliai. Didelių nelaimių atveju pagalbos dydis yra dvejopas: nuostoliams, kurie siekia mažiau nei 3 milijardus eurų, skiriamos pagalbos dydis yra 2,5 %, o nuostoliams, viršijantiems šią sumą, pagalbos dydis yra 6 %. Regioninių ir kaimyninės šalies ištikusių nelaimių atveju taikomas vienas bendras dydis, sudarantis 2,5 % visų tiesioginių nuostolių.

4. Fondą valdo Regioninės politikos generalinis direktoratas. Nuo Fondo veiklos pradžios iki 2006 m. pabaigos Regioninės politikos generalinis direktoratas gavo 41 paraišką pagalbai gauti. Beveik pusė paraiškų pagalbai gauti buvo susijusios su potvynių sukeltomis nelaimėmis. Išsamesnę informaciją apie įvairius nelaimių tipus, atspindimus visose paraiškose, rasite 1 lentelėje.

⁽¹⁾ 2002 m. lapkričio 11 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 2012/2002, įsteigiantis Europos Sąjungos solidarumo fondą (OL L 311, 2002 11 14, p. 3).

⁽²⁾ Reglamento (EB) Nr. 2012/2002 2 straipsnis.

1 lentelė

Su įvairiais nelaimių tipais susiję skaičiai (paraiškose pagalbai gauti)

Nelaimės tipas	Konkrečiais metais					Iš viso
	2002 m.	2003 m.	2004 m.	2005 m.	2006 m.	
Potvynis	4	3	3	7	2	19
Miškų gaisrai	0	3	7	0	1	11
Audra	0	0	0	5	0	5
Žemės drebėjimas	0	1	1	0	0	2
Naftos išsiliejimas	0	1	0	0	0	1
Nepalankios oro sąlygos	0	1	0	0	0	1
Ugnikalnio išsiveržimas	0	1	0	0	0	1
Sprogimas	0	0	0	0	1	1
Iš viso	4	10	11	12	4	41

Šaltinis: Regioninės politikos generalinio direktorato paraiškų registras.

5. Apskritai, kaip parodyta 2 lentelėje, šiuo laikotarpiu pagal 23 priimtas paraiškas buvo suteikta bendra 1 084 milijonų eurų pagalba (išsamų atvejų sąrašą žr. I priede).

2 lentelė

Paraiškų skaičius ir 2002–2006 m. suteiktos pagalbos dydis pagal nelaimės kategoriją

Nelaimės kategorija	Gautos paraiškos	Priimtos paraiškos	Atmestos paraiškos	Suteiktos pagalbos dydis (milijonais eurų)
Didelė stichinė nelaimė	15	14	1	961,3
Kaimyninę šalį ištikusi nelaimė	2	2	0	1,6
Regioninė nelaimė	24	7	17 ⁽¹⁾	121,1
Iš viso	41	23	18	1 084

⁽¹⁾ Įskaitant du atvejus, kai paraiškos buvo atsiimtose, o ne atmestos.

Šaltinis: Regioninės politikos generalinio direktorato paraiškų registras.

AUDITO APIMTIS IR METODAS

6. Audito tikslas buvo įvertinti Komisijos valdomo Fondo veiklos vykdymo greitumą, veiksmingumą ir lankstumą nuo pat jo įsteigimo dienos. Tai buvo atlikta peržiūrint visas (41) paraiškas pagalbai gauti, kurias nuo Fondo veiklos pradžios (2002 m.) dienos iki 2006 m. pabaigos gavo Regioninės politikos generalinis direktoratas.

7. Audito Rūmai stengėsi atsakyti į šiuos klausimus:

a) Ar Fondas teikė greitą atsaką pareiškėjams, t. y. nuo nelaimės nukentėjusioms valstybėms ar regionams?

b) Ar pagalba buvo teikiama veiksmingai?

c) Ar Fondo veikla, susijusi su atsako pareiškėjams teikimu, buvo vykdoma lanksčiai nepažeidžiant teisingo traktavimo principo?

d) Ar pareiškėjai yra patenkinti Fondu?

8. Auditas buvo iš esmės atliktas organizuojant interviu, nagrinėjant dokumentus Komisijoje ir analizuojant surinktus duomenis. Be to, Audito Rūmai atliko elektroninę apklausą pateikdami klausimynus 37 pareiškėjams iš 41 septyniolikoje valstybių, siekusių gauti pagalbą iš Fondo (žr. I priedą). Audito Rūmai gavo atsakymus iš 33 pareiškėjų iš 15 valstybių narių (atsakymų lygis – 89 %).

PASTABOS

Greitumas

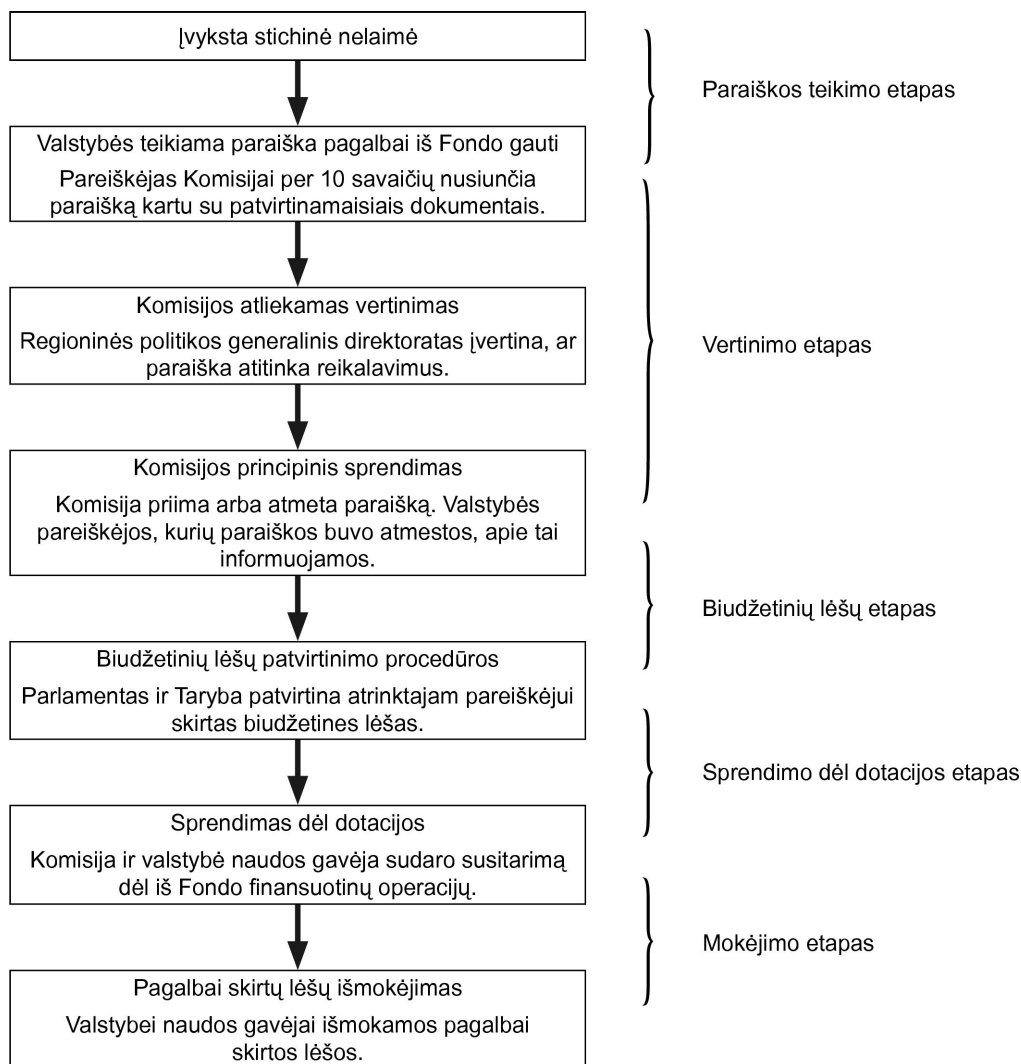
Kiek laiko prireikė nuo nelaimės iki pagalbai skirtų lėšų išmokėjimo?

9. Vidutinis laikotarpis pagalbai gauti 23 paraiškų, kurios buvo patenkintos, atveju buvo 375 dienos.

10. Siekdami išnagrinėti, kiek laiko reikia pagalbai iš Fondo gauti, Audito Rūmai suskirstė paraiškų tvarkymą į etapus. Administracinį procesą nuo nelaimės dienos iki mokėjimo dienos daro penki pagrindiniai etapai (žr. I brėžinį).

1 brėžinys

Paraiškų pagalbai iš Fondo gauti tvarkymo etapai

11. 3 lentelėje parodyta, kiek laiko vidutiniškai trunka kiekvienas proceso etapas. Nors vidutinis dviem pirmiems etapams skirtas laikotarpis taikomas visoms (41) paraiškoms, vidutinis paskutiniams trimis etapams skirtas laikotarpis taikomas tik 23 patenkintoms paraiškoms.

Paraiškos iš valstybės gavimo laikotarpis trunka vidutiniškai apie du mėnesius

3 lentelė

Vidutinis kiekvieno paraiškų pagalbai iš Fondo gauti tvarkymo etapo dienų skaičius

Etapas	Vidutinis laikotarpis kalendorinėmis dienomis
Paraiškos teikimas	66
Vertinimas	148
Biudžetinės lėšos	65
Sprendimas dėl dotacijos	94
Mokėjimas	24

Šaltinis: Regioninės politikos generalinio direktorato paraiškų registras.

12. Kaip parodyta 3 lentelėje, vidutinis paraiškos teikimo etapas trunka 66 dienas. Pagal Reglamentą, nustatantį iš Fondo teikiamos pagalbos sąlygas, reikalaujama, kad paraiškos būtų siunčiamos Komisijai „iškart, kai tik įmanoma, bet ne vėliau kaip po dešimties savaičių po pirmosios nelaimės padarytos žalos“ ⁽¹⁾. Tačiau septyniais atvejais (beveik 17 % atvejų) paraiška buvo pateikta praėjus daugiau kaip dešimčiai savaičių po nelaimės, t. y. praėjus terminui. Matyt, jog pareiškėjams reikia bent dviejų mėnesių paraiškai parengti. Paraiškos parengimas užima tiek laiko, nes būtina surinkti ją pagrindžiančius įrodymus įskaitant informaciją apie gyventojų, nukentėjusių nuo nelaimės, dalį.

⁽¹⁾ Reglamento (EB) Nr. 2012/2002 4 straipsnio 1 dalis.

Komisijai vidutiniškai prireikia beveik penkių mėnesių gauti trūkstamą informaciją ir įvertinti, ar paraiška atitinka reikalavimus

13. Kaip parodyta 3 lentelėje, vertinimo etapas yra ilgiausias iš visų paraiškų pagalbai iš Fondo gauti tvarkymo etapų. Jam skiriama daugiau kaip trečdalis laiko nuo nelaimės dienos iki mokėjimo dienos. Gavusi paraišką Komisija patikrina, ar paraiška atitinka reikalavimus, o tai reiškia, kad beveik visais atvejais ji prašo, kad atitinkama valstybė pareiškėja suteiktų papildomos informacijos (žr. 1 teksto laukelį). Šis etapas baigiasi priėmus principinį sprendimą, suteikti pagalbą ar ne.

1 teksto laukelis

Būtinų informacijos suteikimas Komisijai

Laikotarpis, kurio reikia Komisijai, kad išanalizuotų paraišką ir paprašytų papildomos informacijos, yra labai skirtingas. 2005 m. įvykus potvyniui, daug informacijos, visų pirma elektroninių duomenų, buvo išsiųsta tik ištikus nelaimėi ir dar nepateikus oficialios paraiškos. Tokiu būdu Komisija paprasė papildomos informacijos likus 1,6 mėnesio iki paraiškos gavimo, o vertinimo etapas buvo trumpesnis nei vidutinis. 2003 m. miško gaisro atveju valdžios institucijos sekančią dieną nusiuntė Komisijai informaciją, kurios ji prašė. Dėl to bendras vertinimo laikotarpis užtruko tik 1,5 mėnesio. Kitu kraštutiniu atveju (įvykus nelaimėi 2003 m.) vertinimas užtruko 12,5 mėnesio. Priežastis buvo ta, kad nacionalinės valdžios institucijos išsiuntė didžiulį patvirtinamosios dokumentacijos savo nacionaline kalba paketą, kuriame trūko tam tikrų dokumentų.

14. Audito Rūmai tikrino, ką pareiškėjai mano apie vertinimo etapo trukmę (žr. 4 lentelę). Pagal apklausos duomenis, daugiau kaip pusė atrinktų pareiškėjų, taip pat du trečdaliai neatrinktų pareiškėjų manė, kad laikotarpis, kurio Komisijai prireikdavo vertinant jų paraiškas, buvo priimtinas. Atrinkti pareiškėjai yra tie pareiškėjai, kurių paraiškos buvo priimtose, o neatrinkti – tie, kurių paraiškos buvo atmestos.

4 lentelė

Pareiškėjų, manančių, kad vertinimo etapo trukmė yra priimtina, pėnelyg ilga ar turinčių kitą nuomonę, procentinė dalis

Nuomonė apie vertinimo etapo trukmę	Pareiškėjai	
	Atrinkti	Neatrinkti
Priimtina	50 %	67 %
Pėnelyg ilga	39 %	11 %
Kita	11 %	11 %
Nėra atsakymo	0 %	11 %
Iš viso	100 %	100 %

Šaltinis: Apklausos duomenys, kuriuos Audito Rūmai gavo iš pareiškėjų.

15. Be to, 5 lentelėje parodyta vidutinė vertinimo etapo trukmė, kurią pareiškėjai laikė pagrįsta, ir vidutinė vertinimo etapo trukmė, kurią pareiškėjai laikė pėnelyg ilga. Įdomu pažymėti, kad neatrinkti pareiškėjai yra kantresni už atrinktus pareiškėjus. Vėta pastebėti tai, kad tik vienas neatrinktas pareiškėjas manė, kad laikotarpis, kurio Komisijai prireikė, buvo pėnelyg ilgas.

5 lentelė

Santykis tarp paraiškos atrinkimo, vertinimo etapo trukmės ir pareiškėjų nuomonės

Priimtose paraiškos		Atmestos paraiškos	
Vidutinis laikotarpis tų pareiškėjų atveju, kurie manė, kad laikotarpis, kurio prireikė, buvo priimtinas	Vidutinis laikotarpis tų pareiškėjų atveju, kurie manė, kad laikotarpis, kurio prireikė, buvo pėnelyg ilgas	Vidutinis laikotarpis tų pareiškėjų atveju, kurie manė, kad laikotarpis, kurio prireikė, buvo priimtinas	Vidutinis laikotarpis tų pareiškėjų atveju, kurie manė, kad laikotarpis, kurio prireikė, buvo pėnelyg ilgas
101 diena	171 diena	129 dienos	181 diena

Šaltinis: Apklausos duomenys, kuriuos Audito Rūmai gavo iš pareiškėjų.

Prireikia vidutiniškai daugiau nei dviejų mėnesių, kad finansiniai ištekliai būtų įtraukti į ES biudžetą

16. Komisijai priėmus principinį sprendimą, prasideda biudžetinių lėšų etapas. Su ESSF susijusi biudžeto eilutė yra tik simbolinis įrašas. Komisija parengia prašymą dėl biudžetinių lėšų, kuris yra teikiamas biudžeto valdymo institucijai (Tarybai ir Parlamentui). Ši biudžeto taisomoji procedūra trunka vidutiniškai ilgiau kaip du mėnesius, tačiau atostogų metu gali užsistėti iki keturių mėnesių (žr. 2 teksto laukelį).

2 teksto laukelis

Biudžeto taisomajai procedūrai skirto laikotarpio viršijimas

Dviejų paraiškų dėl potvynių 2005 m. atveju principinis sprendimas buvo priimtas 2005 m. gruodžio mėn., tačiau biudžeto pataisa buvo patvirtinta tik 2006 m. balandžio mėn., t. y. po keturių mėnesių. Potvynio 2004 m. atveju principinis sprendimas buvo priimtas 2005 m. birželio mėn., o biudžeto pataisa buvo patvirtinta tik 2005 m. rugsėjo mėn., t. y. po trijų mėnesių.

Prireikia vidutiniškai trijų mėnesių visiems dokumentams pasirašyti

17. Būtinus finansinius išteklius įtraukus į biudžetą, Komisija priima sprendimą dėl dotacijos ir sudaro su pareiškėju susitarimą. Šiame susitarime nurodomas iš Fondo finansuotųjų operacijų tipas ir vieta. Kaip parodyta 3 lentelėje, šis etapas vidutiniškai trunka tris mėnesius. Tačiau buvo nustatyti septyni nepagrįstai ilgi delsimo atvejai, kurie susidarė dėl to, kad pareiškėjams prisireikė labai daug laiko reikalingiems dokumentams pateikti, nors tie dokumentai kartais buvo labai paprasti, kaip antai

mokėjimui atlikti reikalingas banko sąskaitos identifikavimo numeris. Dėl Komisijai pateikiamų dokumentų siuntimo būdo taip pat gali susidaryti delsimo atveju. Pavyzdžiui, kai kurie pareiškėjai, kurie, naudodamiesi diplomatinio pašto, grąžino pasirašytą susitarimą dėl dotacijos savo nuolatinėms atstovybėms, kurios savo ruožtu persiuntė jį Komisijai, manė, kad šis būdas iš tikrųjų buvo lėtesnis nei tiesioginis dokumentų siuntimas paštu.

18. Bendras laikotarpis, kurį sudaro vidutinis biudžetinių lėšų etapo laikotarpis ir vidutinis sprendimo dėl dotacijos etapo laikotarpis, sudaro maždaug pusę vidutinio laikotarpio nuo nelaimės dienos iki dienos, kuomet iš Fondo yra gaunama pagalba. Taigi galimybės pasinaudoti finansiniais ištekliais sudarymas ir visų dokumentų pasirašymas užima tiek pat laiko, kiek ir paraiškos įvertinimas.

Prireikia vidutiniškai beveik vieno mėnesio atlikti mokėjimą

19. Kaip parodyta 3 lentelėje, vidutinis mokėjimo etapo laikotarpis yra 24 dienos. Abiems šalims pasirašius susitarimą, pats mokėjimo procesas dažniausiai trunka mažiau nei vieną mėnesį, tačiau jis gali užtrukti ir ilgiau. Taip atsitinka tada, kai Komisija gauna pasirašytą susitarimą tik biudžetinių metų pradžioje. Tuomet dėl finansinių metų pabaigoje ir pradžioje vykdomų apskaitos procedūrų mokėjimas bus atliktas tik po kovo mėnesio.

Kokie veiksniai sąlygoja laikotarpio, kurio prireikia pagalbai iš Fondo gauti, skirtumus?

20. Šioje ataskaitoje buvo nurodomas vidutinis kiekvieno iš penkių pagalbos iš Fondo gavimo proceso etapo laikotarpis. Buvo didelių vidutinio laikotarpio skirtumų. Audito Rūmai siekė nustatyti veiksnius, galinčius sąlygoti šiuos skirtumus. Tokiu būdu Audito Rūmai išnagrinėjo, kiek skirtumus galima paaiškinti pagal nelaimės kategoriją, tipą ir šalį, kurioje ji įvyko. Buvo nustatytos trys nelaimių kategorijos: didelė nelaimė, kaimyninė šalį ištikusi nelaimė ir regioninė nelaimė. Pagal tipą nelaimės buvo suskirstytos į potvynius, miškų gaisrus, audras, žemės drebėjimus, naftos išsiliejimus, nepalankias oro sąlygas, ugnikalnio išsiveržimus ir sprogimus. Nebuvo nustatytas reikšmingas sąryšis tarp nelaimės kategorijos ir laikotarpio, kurio prireikia pagalbai iš Fondo gauti. Tas pats taikoma nelaimės tipui ir šaliai, kurioje įvyko nelaimė.

21. 6 lentelėje pateiktas laikotarpio, kurio prireikia pagalbai iš Fondo gauti, skirtumų analizės pavyzdys. Jame nurodomas sąryšis tarp nelaimės tipo ir paraiškos teikimo etapo trukmės. Kaip matyti šiame pavyzdyje, nelaimės tipas nesąlygoja reikšmingų laikotarpio, kurio pareiškėjui reikia, kad galėtų atvejį pateikti Komisijai, skirtumų.

6 lentelė

Paraiškos teikimo etapo trukmė pagal nelaimės tipą

Nelaimės tipas	Paraiškų skaičius	Vidutinis dienų skaičius	Minimalus dienų skaičius	Maksimalus dienų skaičius	Standartinis nukrypimas
Potvynis	19	67	12	106	17
Miškų gaisrai	11	58	24	70	17
Audra	5	64	61	67	2
Žemės drebėjimas	2	72	70	74	2
Naftos išsiliejimas	1	55	55	55	0
Nepalankios oro sąlygos	1	79	79	79	0
Ugnikalnio išsiveržimas	1	79	79	79	0
Sprogimas	1	68	68	68	0
Visos nelaimės	41	66	12	106	15

Šaltinis: Regioninės politikos generalinio direktorato paraiškų registras.

22. Audito Rūmų analizė rodo, kad lėšoms sutelkti būtinas laikotarpis iš esmės priklauso nuo:

- taikytinų administracinių taisyklių;
- greito Komisijos darbo, įskaitant vertimų raštu poreikį;
- nacionalinių valdžios institucijų atsakymų pateikimo spartumo;
- pareiškėjo pateiktos informacijos kokybės.

Ar gali būti laikoma, kad laikas, kurio iš tikrųjų prireikė, rodo, jog Fondas pareiškėjams teikė greitą atsaką?

23. Buvo stengiamasi palyginti su Fondu susijusios veiklos greitumą su panašiais fondais ar veiklos rūšimis. Buvo nagrinėjami įvairūs kiti fondai ir veiklos rūšys. Nustatyta, kad artimiausias

Fondo ekvivalentas yra Komisijos Humanitarinės pagalbos generalinio direktorato (ECHO) Neatidėliotinos pagalbos fondas. Tačiau nepaisant panašumų tarp šių dviejų fondų, jie nėra pakankamai panašūs, kad būtų etalonais nustatant su Solidarumo fondu susijusios veiklos greitumą. Neatidėliotinos pagalbos fondas turi specialią norminę ir procedūrų bazę, kuri yra sukurta taip, kad būtų užtikrinta, jog bus suteikta neatidėliotina pagalba (pvz., vertinimo etapas trunka mažiau nei vieną savaitę ir yra numatyta fiksuota biudžeto eilutė). Fondas neturi lygiavertės norminės bazės.

24. Tačiau analizuodami duomenis Audito Rūmai pažymėjo, kad pagal pirmąsias keturias paraiškas mokėjimai buvo atlikti per 100–150 dienų nuo nelaimės dienos, t. y. vidutiniškai per 131 dieną. Komisija pradėjo nagrinėti pirmąsias keturias paraiškas prieš galutinai įsteigiant Fondą. Šių keturių paraiškų tvarkymui skirtas laikotarpis yra lyginamasis standartas, pagal kurį galima vertinti vėliau pateiktų paraiškų tvarkymui skirtą laikotarpį. Jei 2003 m. ar vėliau gautų paraiškų, kada Fondas buvo visiškai įsteigtas, atveju jų tvarkymo laikotarpis, t. y. laikotarpis nuo nelaimės dienos iki pagalbos iš Fondo gavimo dienos, viršija 150 dienų, jis gali būti laikomas ilgu. Vidutinis devyniolikos po šių pirmų keturių paraiškų atrinktų paraiškų tvarkymo laikotarpis buvo 415 dienų, taigi tai viršijo pirmiau apibrėžtą lyginamąjį standartą. Todėl Audito Rūmai nemano, kad Fondas po 2002 m. greitai teikdavo pagalbą. Fondas daug greičiau nagrinėjo pirmąsias keturias paraiškas nei vėliau pateiktas paraiškas.

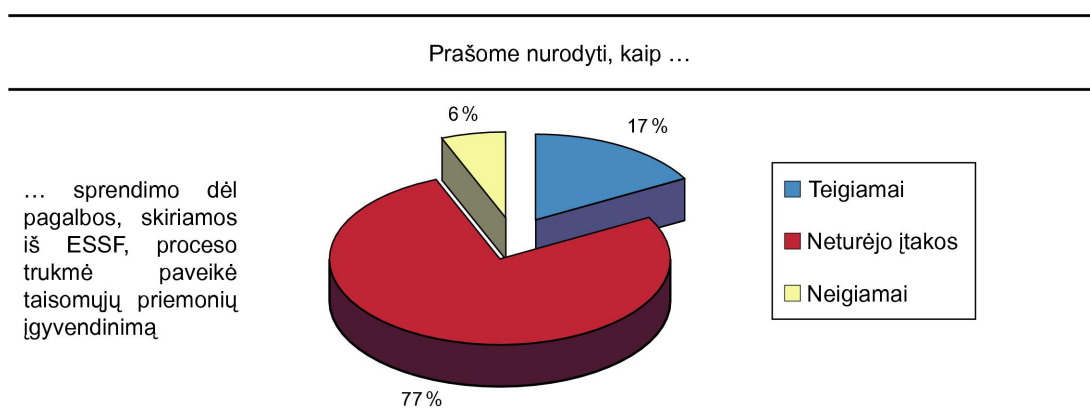
25. Keturi etaloniniai atvejai galėtų padėti nustatyti gaires, kaip pagreitinoti procesą nagrinėjant naujus atvejus. Šiais keturiais atvejais:

- vertinimas vidutiniškai truko tik devynias dienas, nes svarbūs dokumentai buvo pateikti Komisijai preliminariais etapais (prieš pateikiant oficialią paraišką);
- biudžetinių lėšų etapas vidutiniškai truko tik aštuonias dienas, nes Komisija nusiuntė pasiūlymą Parlamentui tą pačią dieną, kai buvo priimtas principinis sprendimas;
- sprendimo dėl dotacijos etape buvo sutaupyta daug laiko abiem šalims tą pačią dieną pasirašius susitarimą.

26. Audito Rūmai išnagrinėjo, ar pareiškėjai manė, kad proceso trukmė turėjo įtakos taisomųjų priemonių įgyvendinimui. Atlikus apklausą paaiškėjo, kad dauguma pareiškėjų manė, kad proceso trukmė neturėjo jokio poveikio taisomųjų priemonių įgyvendinimui. Tokią nuomonę tikriausiai galima paaiškinti tuo, kad Fondas iš esmės yra naudojamas nedidelei dėl nelaimės susidariusių išlaidų daliai kompensuoti (žr. 1 diagramą).

1 diagrama

Apklausa pagrįsta valstybių naudos gavėjų nuomone apie Fondo poveikį taisomųjų priemonių įgyvendinimui

Veiksmingumas

7 lentelė

Metinės administracinės išlaidos ir su Fondu susijęs metinis darbo krūvis

	2002 m.	2003 m.	2004 m.	2005 m.	2006 m.
Metinės DG REGIO administracinės išlaidos (milijonais eurų)	0,15	0,16	0,17	0,18	0,19
Paraiškų skaičius	4	10	11	12	4
Suteikta pagalba (milijonais eurų)	728	107	20	205	24

Šaltinis: Audito Rūmų ir Regioninės politikos generalinio direktorato sudaryta išlaidų sąmata.

27. Su Fondu susijęs darbas turi būti veiksmingas. Reglamente nustatyta, kad „administracinės procedūros turėtų būti atitinkamai pritaikytos ir taikomos tik būtiniausiu atveju“, išsamiau sąvokos neapibrėžiant ⁽¹⁾.

28. Audito Rūmai išnagrinėjo su dotacija susijusias konkursų skelbimo, sutarčių sudarymo, įgyvendinimo, ataskaitų teikimo ir audito atlikimo procedūras, kurių valstybės naudos gavėjos turi laikytis. Audito Rūmai padarė išvadą, kad iš ESSF pagalbą gaunančioms valstybėms nustatyti reikalavimai yra mažiau sudėtingi nei gaunant lėšas iš kitų ES fondų. Todėl galima manyti, jog administracinių procedūrų skaičius buvo sumažintas tiek, kad būtų užtikrintas jų veiksmingumas valstybėms naudos gavėjoms.

29. Audito Rūmai patikrino administracines procedūras Komisijoje siekdami įvertinti, ar jų skaičius yra minimalus. Audito Rūmai padarė išvadą, kad atsižvelgiant į dabartinę Fondo struktūrą (t. y. tai – solidarumo, o ne neatidėliotinos pagalbos fondas), visi penki administracinių procedūrų etapai yra būtini ir nė vienas iš jų nėra nereikalingas.

30. Nors Komisija neturi apskaitos sistemos, teikiančios Fondo išlaidų apskaičiavimo duomenis, įvertinta, kad vidutinės tiesioginės Fondo valdymo išlaidos gali siekti apie 0,06 % (arba mažiau nei 0,1 %) skiriamos sumos, kaip parodyta 7 lentelėje. Nuo Fondo įsteigimo 2002 m. dviem žmonėms būdavo pastoviai paskiriama Fondo paslaugų valdymo užduotis. Jie nagrinėja procesą nuo paraiškų parengimo pradžios iki pagalbos suteikimo pabaigos.

31. Siekiant apskaičiuoti bendras Komisijos vykdomo Fondo valdymo išlaidas žmogiškųjų išteklių ir Audito direktoratų buvo paprašyta suteikti papildomos informacijos apie kitus darbuotojus, kuriems buvo paskirta ši užduotis, audito vizitų dažnumą, operatyvinių ir audito padalinių išlaidas, taip pat kitas administracines, priežiūros ir kontrolės vietoje išlaidas. Buvo galima pasinaudoti ribota informacija, todėl siekdami nustatyti etaloną vertinimo tikslams, Audito Rūmai sudarė visų pirmiau nurodytų metinių išlaidų sąmatą. Susidariusi vidutinė metinė suma siekia 170 000 eurų. 7 lentelėje matyti, kad administracinės išlaidos yra labai menkos palyginti su administruojama suma. Pavyzdžiui, 2002 m. – metais, kai buvo tvarkomi tik keturi atvejai – administracinės išlaidos sudarė 0,02 % suteiktos pagalbos. Audito Rūmų nustatyti faktai rodo, kad Komisija Fondą valdo veiksmingai.

Lankstumas

32. Šios analizės kontekste lankstumas apibrėžiamas kaip paprastumas pritaikyti sistemą, naudojamą nagrinėti kitas paraiškas ar situacijas, nei tas, kurioms konkrečiai ji buvo sukurta. Fondas buvo sukurtas didelėms nelaimėms šalinti, todėl jis gali pademonstruoti lankstumą atsakant į paraiškas, susijusias su regioninėmis nelaimėmis.

33. Fondas turėtų sudaryti Bendrijai galimybę lanksčiai reaguoti į kritines situacijas, tačiau išskirtiniai atvejai turi būti labai atidžiai nagrinėjami ⁽²⁾. Su Fondo veikla susijęs lankstumas neturi pažeisti teisingo traktavimo principo.

Kaip vykdoma Fondo veikla traktuojamos regioninės nelaimės?

34. Audito Rūmai nagrinėjo, kaip yra traktuojamos regioninės ir didelės nelaimės. Atliekant analizę pagrindinis dėmesys buvo skiriamas lankstumui per teisingo paraiškų traktavimo prizmę. Tai reiškia, kad pareiškėjų pateikti prašymai turi būti vertinami nešališkai, o Komisija, priimdama arba atmesdama prašymus, turi taikyti nuoseklius ir suderintus kriterijus.

35. Iš 18 atmestų paraiškų ⁽³⁾, 15 iš jų (83 %) buvo susijusios su regioninėmis nelaimėmis. Tokio labai didelio paraiškų atmetimo procento priežastis yra ta, kad regioninės nelaimės

⁽¹⁾ Reglamento (EB) Nr. 2012/2002 8-oji konstatuojamoji dalis.

⁽²⁾ Reglamento (EB) Nr. 2012/2002 2 straipsnio 2 dalis.

⁽³⁾ Įskaitant dvi atsiimtas paraiškas.

apibrėžtis yra gana miglota ir yra sudėtingiau įvertinti jų tinkamumo gauti lėšų iš Fondo reikalavimus. Kiekvieną atmetą paraišką Komisija pagrindžia keliomis priežastimis. Pagrindinės Komisijos pateiktos atmetimo priežastys buvo šios:

- a) paraiškos buvo pateiktos vėlai ir (arba) buvo neišsamios;
- b) žalos, apie kurią buvo pranešta paraiškoje, didelė gyventojų dalis nepatyrė, ir ji nebuvo klasifikuojama kaip regioninė nelaimė;
- c) valstybės narės suteikė neteisingą informaciją apie datą, kada įvyko nelaimė.

36. Nors Audito Rūmai neteigia, kad paraiškos, kurios buvo atmetos, turėjo būti priimtos, jie pažymi, kad dviem atvejais taikant kriterijus arba valstybėms narėms teikiant pagrindžiamuosius dokumentus trūko aiškumo (žr. 3 teksto laukelį). Vienu atveju atitikimo reikalavimams sąlygos, susijusios su nukentėjusių gyventojų dalimi, nebuvo taikomos taip, kaip tai yra daroma tokiais atvejais.

3 teksto laukelis

Kai kurie regioninėms nelaimėms taikomi atitikimo reikalavimams kriterijai

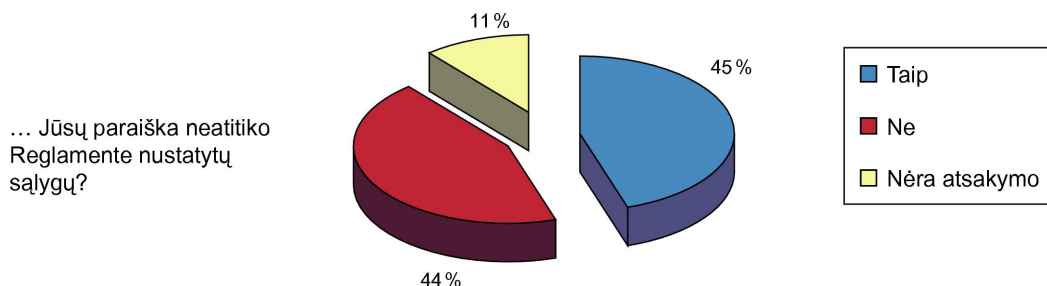
Vienu miško gaisrų atveju Komisija 2005 m. atmetą paraišką argumentavo tuo, kad jis nepadarė žalos daugumai gyventojų (žr. sąlygas 2 dalyje). Tačiau atmesdama paraišką kitu panašiu atveju 2003 m. ji nepasitelkė to paties argumento. Priešingai, Komisija pati savo metinėje 2002–2003 m. ESSF ataskaitoje paaiškino, kodėl ta sąlyga šiuo konkrečiu atveju nebuvo taikoma, nors tos sąlygos prasmingumas abiem atmetų paraiškų dėl miškų gaisrų atvejais yra abejotinas.

Viena iš priežasčių, kodėl Komisija 2004 m. atmetė paraišką dėl įvykusio potvynio buvo ta, kad Bendrijos civilinės saugos mechanizmas nebuvo aktyvuotas, o tai reiškė, jog potvynis buvo nedidelio masto. Tačiau pagal Reglamentą nėra privaloma aktyvuoti šio mechanizmo. Šis atvejis buvo palygintas su kitu atveju, kai 2005 m. buvo atmeta kita paraiška dėl įvykusio potvynio. Tuomet Komisija taip pat pasitelkė Civilinės saugos mechanizmą, tačiau teigė, kad šiuo atveju šis elementas nebuvo svarbus.

2 diagrama

Pareiškėjų nuomonė apie Komisijos pateiktas atmetimo priežastis

Ar pritariate Komisijos rašte išreikštai nuomonei, kad ...

37. Audito Rūmai išnagrinėjo, ar pareiškėjai, kurių paraiškos buvo atmetos, sutiko su Komisijos pateiktomis atmetimo priežastimis visų nelaimių kategorijų atveju. Tai galėtų būti nustatyta, kiek atitikimo reikalavimams taisyklės yra nuoseklios ir aiškiai suprantamos, matas. Apklausos duomenys rodo, kad 45 % pareiškėjų sutiko su Komisijos pateiktais jų paraiškų atmetimo argumentais, kaip parodyta 2 diagramoje. Pareiškėjai, kurių

prašymai buvo atmesti, nesutiko su Komisijos argumentais dėl šių priežasčių:

- a) susijusiems regionams per nustatytą labai trumpą laikotarpį neįmanoma pateikti Komisijos reikalaujamų duomenų, atitinkančių tikslumo reikalavimus, kritinės situacijos kontekste, kuriame pirmenybė teikiama būtiniausiems poreikiams;

- b) kartais sunku vien tik ekonomine prasme kiekybiškai nustatyti gyventojų grupėms padarytos žalos poveikį. Pavyzdžiui, nedidelėse kaimo bendruomenėse žala padaroma ne tik nuosavybei – ji atsiliepia ir gyvenimo būdui, ir bendroms gyvenimo sąlygoms. Tuo pačiu metu buvo tvirtinama, kad visi šie nedideli įvykiai, jei yra susumuojami, gali sudaryti didelę problemą;
- c) kai kuriais atvejais valdžios institucijos mano, kad praeityje Komisija panašiais atvejais priimdavo paraiškas ir finansuodavo veiksmus.

38. Aprašyti požymiai rodo, kad pareiškėjai susiduria su problemomis, susijusiomis su laikotarpiu, kuris jiems yra skiriamas paraiškai parengti, žalos, kurios komponentus sudėtinga įvertinti kiekybiškai, nustatymu, taip pat su kriterijais, kuriais Komisija vadovaujasi vertindama paraiškas. Šis paskutinis svarbus elementas gali reikšti, kad pareiškėjai yra susirūpinę dėl paraiškų nagrinėjimo kai kuriais atvejais teisingumo.

Ar dotacijos apskaičiavimo principas pažeidžia teisingą dotacijų, skirtų regioninėms nelaimėms, traktavimą?

39. Pagal Komisijos naudojamą metodą ⁽¹⁾, visų regioninių nelaimių atveju taikoma ta pati bendros tiesioginės žalos procentinė dalis, t. y. vienoda 2,5 % bendros tiesioginės žalos procentinė dalis, neatsižvelgiant į valstybės pareiškėjos ar regiono pareiškėjo gerovę. Tuo tarpu didelių nelaimių atveju dotacijos skaičiavimas yra grindžiamas pareiškėjo bendrosiomis nacionalinėmis pajamomis, tokiu būdu teisingiau traktuojant šalis pagal jų gerovę.

40. Fondo lėšų sutelkimas pagal išskirtinį kriterijų (regioninį kriterijų) yra taisyklė, o ne išimtis (58 % nelaimių buvo regioninės nelaimės). Be to, labai atidžiai nagrinėtinas paraiškos patenkinimo sąlygas pagal ypatingos regioninės nelaimės kriterijų yra nepaprastai sunku įvykdyti. Taigi praėjus ilgesniam vertinimo laikotarpiui buvo atmesta 83 % su regioninėmis nelaimėmis susijusių paraiškų. Paraiškos buvo atmetamos ne todėl, kad trūko lėšų, nes nuo Fondo įsteigimo 2002 m. spalio mėn. iki 2006 m. pabaigos iš jo skiriamos pagalbos suma neviršydavo jo metinio biudžeto.

Ar pareiškėjai yra patenkinti Fondu?

41. Visi pareiškėjai, kurie dalyvavo apklausoje, buvo patenkinti Fondu. Fondas laikomas solidarumo ženklu, turinčiu teigiamą poveikį viešajai nuomonei, visų pirma naujose valstybėse narėse. Pagal apklausos metu gautus atsakymus (žr. 3 diagramą) pagrindinės pateiktos šio lūkesčių patenkinimo priežastys yra šios:

- Fondo indėlis buvo ES solidarizavimosi su nukentėjusių regionų gyventojais ženklas atsižvelgiant į nelaimių mastą;
- dotacija padėjo sumažinti su nelaimėmis susijusias didžiules išlaidas (antrinių gelbėjimo operacijų pratęsimas, proceso pagreitinimas ir t. t.);
- pagalba sumažino viešiesiems biudžetams tenkančią naštą, nepaisant to, kad ji kartais būdavo ribota palyginti su nelaimės mastu;
- į ES stojančioms šalims kandidatėms Fondo indėlis turėjo teigiamą poveikį viešajai nuomonei.

3 diagrama

Bendras su ESSF susijęs lūkesčių patenkinimas

⁽¹⁾ Komisijos metinės 2002–2003 m. Europos Sąjungos solidarumo fondo ataskaitos p. 24.

IŠVADA IR REKOMENDACIJOS

42. Audito Rūmų atliktas Fondo funkcionavimo 2002–2006 m. auditas rodo, kad vykdant Fondo veiklą nėra greitai reaguojama. Įvykus nelaimei, pareiškėjai vidutiniškai turėdavo laukti 12 mėnesių, kad jiems būtų išmokėta paramos suma. Delsimo atvejai nėra susiję su nelaimės kategorija ar pobūdžiu arba paraiškos kilme. Lėšoms sutelkti būtinas laikotarpis iš esmės priklauso nuo to, kiek yra taikomos administracinės taisyklės, nuo greito Komisijos darbo, nacionalinių valdžios institucijų atsakymų pateikimo spartumo ir pareiškėjų kiekvienu konkrečiu atveju pateiktos informacijos kokybės (žr. 10–26 dalis).

43. Esant dabartiniam Fondo valdymo Komisijos lygmenyje darbuotojų skaičiui jų darbas yra veiksmingas. Be to, buvo nustatyta, kad bendros Fondo valdymo išlaidos yra labai mažos palyginti su suteikta pagalba (žr. 27–31 dalis).

44. Nebuvo nustatyta lankstumo trūkumo nagrinėjant Fondui teikiamas paraiškas pagalbai gauti atvejų. Nesukeliant abejonų dėl paraiškų atmetimo, buvo nustatyti keli atvejai, rodantys aiškumo stoką pagrindžiant su regioninėmis nelaimėmis susijusių paraiškų atmetimą. Taikant patvirtintų regioninių nelaimių

atveju naudojamą dotacijos sumos apskaičiavimo metodą neatsižvelgiama į valstybės gerovę, tokiu būdu gali būti nesilaikoma teisingumo principo (žr. 32–40 dalis).

45. Galiausiai pažymėtina, kad nepaisant pirmiau nagrinėjimų klausimų, visi pareiškėjai, kurie dalyvavo apklausoje, yra patenkinti Fondu. Tokiu būdu Fondas įvykdė savo pagrindinį solidarizavimosi su valstybėmis narėmis ištikus nelaimei tikslą (žr. 41 dalį).

46. Siekiant pagreitinti pagalbai skirtos sumos išmokėjimo procesą, Komisija iki 2008 m. pabaigos turėtų būti įdiegusi procedūras, užtikrinančias, kad valstybė pareiškėja kaip galima greičiau gautų išsamias paraiškos teikimo reikalavimų gaires, pageidautina – per savaitę nuo tos dienos, kai valstybė ar regionas praneša Komisijai apie savo ketinimus gauti pagalbą iš Fondo.

47. Be to, Komisija turėtų užmegzti tiesioginius ryšius su valstybės narės ar į ES stojančios šalies įstaigomis, atsakingomis už paraiškų parengimą, ir išpėti jas apie bendro pobūdžio trūkumus, susijusius su gautomis paraiškomis, bei pabrėžti, kaip yra svarbu skubiai atsiųsti atgal paraišką ar bet koki kitą Komisijos reikalaujamą dokumentą, įskaitant galutinį susitarimą.

Šią ataskaitą Audito Rūmai priėmė Liuksemburge 2008 m. kovo 13 d. įvykusiame Audito Rūmų posėdyje.

Audito Rūmų vardu

Pirmininkas

Vítor Manuel DA SILVA CALDEIRA

PRIEDAS

NUO 2002 M. ES SOLIDARUMO FONDUI PATEIKTOS PARAIŠKOS (PASKUTINIS DUOMENŲ ATNAUJINIMAS 2007 12 31/REGIONINĖS POLITIKOS GENERALINIS DIREKTORATAS)

Metai	Šalis		Nelaimės pobūdis	Žala (milijonais eurų)	Nelaimės kategorija	Suteikta pagalba (milijonais eurų)	Pagalbos iš ESSF gavimas nacionali- nių lygmeniu (¹)
2002	1	AT	potvynis	2 900,0	didelė	134,0	2002 12 27
	2	CZ	potvynis	2 300,0	didelė	129,0	2003 1 13
	3	FR	potvynis (Garas)	835,0	regioninė	21,0	2002 12 27
	4	DE	potvynis	9 100,0	didelė	444,0	2002 12 29
Bendra 2002 m. suteikta pagalba						728,0	
2003	1	ES	naftos išsiliejimas (Prestige)	436,0	regioninė	8,6	2004 3 29
	2	IT	žemės drebėjimas (Molizė/Apulija)	1 558,0	regioninė	30,8	2004 3 11
	3	IT	ugnikalnio išsiveržimas (Etna)	849,0	regioninė	16,8	2004 3 11
	4	IT	potvynis (Šiaurės Italija)	1 900,0	regioninė	atmesta	n.d.
	5	EL	nepalankios žiemos oro sąly- gos	n.d.	didelė	atmesta	n.d.
	6	PT	miškų gaisrai	1 227,9	didelė	48,5	2003 12 2
	7	FR	miškų gaisrai (Pietų Prancūzi- ja)	531,1	regioninė	atmesta	n.d.
	8	ES	miškų gaisrai (Portugalijos siena)	53,2	kaimyninė šalis	1,3	2004 9 6 (mokėjimo data)
	9	MT	potvynis	30,2	didelė	1,0	2004 11 12 (mokėjimo data)
	10	IT	potvynis (Friulis- Venecija- Džulija)	525,1	regioninė	atmesta	n.d.
Bendra 2003 m. suteikta pagalba						107,0	
2004	1	FR	potvynis (Ronos delta)	785,0	regioninė	19,6	2004 7 7
	2	ES	potvynis (Malaga)	72,9	regioninė	atmesta	n.d.
	3–9	ES	miškų gaisrai (7 paraiškos)	479,8	regioninė	visos 7 atmestos	n.d.
	10	SK	potvynis	29,1	regioninė	atmesta	n.d.
	11	SI	žemės drebėjimas	12,5	regioninė	atsiimta	n.d.
Bendra 2004 m. suteikta pagalba						19,6	

2005	1	SK	audra (Tatrai)	202,7	didelė	5,7	2005 11 7
	2	IT	potvynis (Sardinija)	223,0	regioninė	atmesta	n.d.
	3	EE	audra	47,9	didelė	1,3	nėra duomenų
	4	LV	audra	192,6	didelė	9,5	nėra duomenų
	5	SE	audra	2 297,3	didelė	81,7	2006 4 18
	6	LT	audra	15,2	kaimyninė šalis	0,4	2006 4 12
	7	EL	potvynis Evre	135,0	regioninė	atmesta	n.d.
	8	RO	pavasario potvynis	489,5	didelė	18,8	2006 8 17
	9	BG	pavasario potvynis	222,3	didelė	9,7	2006 7 7
	10	BG	vasaros potvynis	237,4	didelė	10,6	2006 7 7
	11	RO	vasaros potvynis	1 049,7	didelė	52,4	2006 8 17
	12	AT	potvynis (Tirolis/Forarlbergas)	591,9	regioninė	14,8	2006 10 24
Bendra 2005 m. suteikta pagalba						204,9	
2006	1	UK	sprogimas	730,0	(regioninė)	atsiimta	n.d.
	2	EL	potvynis	372,3	regioninė	9,3	2007 12 17
	3	HU	potvynis	519,1	didelė	15,1	2007 10 19
	4	ES	miškų gaisrai	91,0	regioninė	atmesta	n.d.
Bendra 2006 m. suteikta pagalba						24,4	
Bendra nuo 2002 m. suteiktos pagalbos suma						1 083,9 milijonai eurų ⁽²⁾	

(¹) ESSF dotacija turi būti panaudota per vienerius metus nuo dienos, kai ją gauna Šalis naudos gavėja. Šalis naudos gavėja turi pateikti įgyvendinimo ataskaitą kartu su galiojimo pareiškimu ne vėliau kaip po šešių mėnesių nuo vienerių metų laikotarpio pasibaigimo dienos.

(²) Įskaitant 2006 m. išmokėtinas sumas, susijusias su 2005 m. pateiktomis paraiškomis.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

SANTRAUKA

III. Tai, kaip greitai paramos gavėjai gali pasinaudoti lėšomis, tiesiogiai parodo ESSF reglamente nustatytą procedūrą: praktiškai, tai reiškia, kad ši priemonė nėra greito reagavimo priemonė, bet nacionalinių valdžios institucijų jau patirtų išlaidų refinansavimo priemonė.

IV. Komisija sutinka, kad sunkiau sėkmingai įvykdyti su regioninėmis nelaimėmis (o ne didelėmis nelaimėmis) susijusių paraiškų patenkinimo sąlygas. Toks ir buvo teisės aktų leidėjo noras, nes pagal šio reglamento 2 straipsnį reikalaujama, kad Komisija „labai atidžiai“ išnagrinėtų visas su regioninėmis nelaimėmis susijusias paraiškas.

V. Solidarumo fondas padėjo palengvinti nelaimių ištiktų valstybių finansinę naštą, jis taip pat pagerino Europos Sąjungos įvaizdį jos piliečių akyse, nes ypatingų sunkumų laikotarpiu pasiūlė pagalbą ir papildomų išteklių.

VI. Komisija sutinka su Audito Rūmų rekomendacija. Netrukus po to, kai buvo priimtas reglamentas, sukurta standartinė paraiškos forma ir išsamios gairės pareiškėjams (šiuos dokumentus galima rasti InfoRegio svetainėje). Komisija ketina, valstybei pareiškėjai sutikus, palaikyti tiesioginius ryšius su paraišką rengiančia įstaiga, ir pateikti savo gaires pareiškėjams siekdama perspėti paraiškas rengiančias įstaigas apie galimas vėlavimų priežastis.

PASTABOS

10–13. Kai kurie iš Audito Rūmų išskirtų penkių etapų gali sutapti. Pavyzdžiui, pirmoje pateiktoje paraiškoje dažnai trūksta svarbios informacijos, ir Komisija negali užbaigti savo vertinimo tol, kol tos trūkstamos informacijos negauna.

2005 m. (metų, kuriais pateikta daugiausiai paraiškų Audito Rūmų vertinamam laikotarpiui) gautų paraiškų atveju, trūkstama informacija Komisiją pasiekdavo vidutiniškai per 93 dienas.

Komisija atmesdavo paraiškas tais atvejais, kai paraiškos būdavo pateiktos praėjus reglamente nustatytam 10 savaičių terminui.

16. Komisija prašo papildomų asignavimų teikdama preliminarų taisomojo biudžeto projektą (PTBP), dėl kurio sprendimą priima abi biudžeto valdymo institucijos (Taryba ir Parlamentas) ⁽¹⁾.

24–25. Šios keturios pirmosios paraiškos ESSF 2002 m. turėtų būti vertinamos atskirai ir negali būti naudojamos kaip lyginamasis standartas, nes jos buvo nagrinėjamos labai neįprastomis aplinkybėmis. Parengtos paraiškos Komisijos darbo kalbomis buvo gautos labai greitai ir buvo nagrinėjamos, kai reglamentas vis dar buvo tobulinamas, taigi reikėjo nustatyti atitinkamą vidaus tvarką. Kadangi reglamento taisyklės dėl reikalavimų buvo nustatytos atsižvelgiant į šias pirmąsias nelaimės, nustatytas labai

trumpas reikalaujamas vertinimo laikotarpis. Dėl labai didelės bendros paramos sumos (728 mln. EUR), kuri vėliau niekada nebuvo viršyta, pagal biudžetinę procedūrą buvo galima priimti atskirą taisomąjį biudžetą. Tai, kad įgyvendinimo susitarimai pasirašyti Europos Vadovų Tarybos susitikime Kopenhagoje, taip pat parodo tvirtą politinę valią bei išskirtinį šių pirmųjų atvejų pobūdį.

Dabartiniame ESSF reglamente greito reagavimo priemonė nenumatyta, numatyta tik nacionalinių valdžios institucijų patirtų išlaidų refinansavimo priemonė.

36. Komisija mano, kad reglamente nustatyti kriterijai buvo taikyti kuo aiškiau (žr. išsamias pastabas dėl 3 teksto laukelio). Tačiau regioninės nelaimės apibrėžtis reglamente gana neaiški, taigi sunku įvykdyti tenkintinoms paraiškoms nustatomas sąlygas. Valstybės narės ir Komisija skiria daug laiko ir pastangų, kad atitinkamai parengtų ir įvertintų paraiškas dėl mažesnių regioninių nelaimių, kurios nuolatos atmetamos.

Visais minėtais atvejais, kai Komisija siūlydavo sutelkti ESSF lėšas, sprendimą priimdavo Taryba ir Parlamentas.

3 teksto laukelis. Viena iš priežasčių, dėl kurių atmetos 2005 m. paraiškos dėl miško gaisrų, buvo ta, kad nelaimės nepadarė žalos daugumai gyventojų. Dar viena priežastis – nebuvo taip, kad „padariniai labai dideli ir ilgai atsilieps gyvenimo sąlygoms regione bei jo ekonominiam stabilumui“.

⁽¹⁾ Parlamento, Tarybos ir Komisijos tarpinstitucinio susitarimo dėl biudžetinės drausmės ir patikimo finansų valdymo 26 punktas.

„restige“ naftos išsiliejimo atvejais, kurių nurodo Audito Rūmai, nėra palyginamas su nei viena kita paraiška, kurią Komisija buvo kada nors nagrinėjusi, nes „Prestige“ nelaimė įvyko jūroje, kur nebuvo galima pagrįstai taikyti gyventojų kriterijaus.

Audito Rūmai nurodo, kad pagal reglamentą Civilinės saugos mechanizmo neprivaloma aktyvuoti. Taigi šias abiem atvejais primant sprendimą klausimas, ar reikėjo pasitelkti Civilinės saugos mechanizmą ar ne, net negalėjo būti keliamas.

39. Dotacijos apskaičiavimo metodas išsamiai aptartas su Taryba, o šalys paramos gavėjos nei vienu atveju nepateikė kritinių pastabų.

IŠVADA IR REKOMENDACIJOS

42. Dėl greito reagavimo keliama klausimai natūraliai susiję su Solidarumo fondo reglamentu nustatytais sąlygomis ir procedūromis. Kadangi iki šiol sukaupta patirtis rodo, kad padėti gerinti galima, o, Komisijos požiūriu – reikia, 2005 m. Komisija pateikė pasiūlymą peržiūrėti reglamentą nustatant paprastesnius ir aiškesnius paramos sutelkimo per trumpesnį laiką kriterijus. Pasiūlymą palankiai įvertino Europos Parlamentas, tačiau Taryboje pažanga šiuo klausimu dar nepadaryta.

44. Komisija mano, kad reglamente nustatyti kriterijai buvo taikyti kuo aiškiau (žr. išsamias pastabas dėl 3 teksto laukelio). Tačiau regioninės nelaimės apibrėžtis reglamente labai neaiški, taigi sunku įvykdyti tenkintinoms paraiškomis nustatomas sąlygas. Valstybės narės ir Komisija skiria daug laiko ir pastangų, kad atitinkamai parengtų ir įvertintų paraiškas dėl mažesnių regioninių

nelaimių, kurios nuolatos atmetamos. Todėl siūlomu nauju reglamentu teikiamas vienas pagrindinių pakeitimų – nustatant žalos lygį, reikalingą Fondo lėšoms gauti, atsižvelgti tik į kiekybinę ribą – tai padidintų Fondo skaidrumą. Atlikus siūlomą Solidarumo fondo reglamento peržiūrą, šalių valdžios institucijoms būtų aiškiau, kada Fondas gali joms skirti paramą nelaimės padariniams pašalinti.

Kiek tai susiję su teisingumu, į šalies gerovės lygį atsižvelgiama daugiausia nustatant pagrindinės nelaimės ribą. Dotacijos apskaičiavimo metodas išsamiai aptartas su Taryba, o šalys paramos gavėjos nei vienu atveju nepateikė kritinių pastabų.

46. Komisija sutinka su Audito Rūmų rekomendacija. Tačiau ji pažymi, kad, vos tik priėmus reglamentą, ji paskelbė šalims pareiškėjoms skirtas gaires ir išsamiai paaiškino, kaip jos taikomos atsižvelgiant į reglamento nuostatas. Siekdama supaprastinti procedūrą ir padėti išvengti vėlavimų pateikti informaciją, Komisija parengė standartinę paraiškos formą ir išsamias gaires pareiškėjams. Jas galima rasti InfoRegio svetainėje. Tačiau daugeliu atvejų paraiškos buvo teikiamos *ad hoc*, valstybėms pareiškėjoms nesisitengiant su Komisija užmegzti ryšio prieš jas pateikiant.

47. Komisija sutinka su Audito Rūmų rekomendacija užmegzti tiesioginį ryšį su įstaiga, atsakinga už paraiškos parengimą. Standartinėje paraiškos formoje Komisija siūlo pareiškėjui nurodyti įstaigą, kuri teikia paraišką, ir administracinę kontaktinę informaciją. Iki šiol kai kuriais atvejais valstybės pareiškėjos pirmenybę teikė Komisijos komunikavimui per nuolatinę atstovybę. Komisija ketina išplėsti savo gaires pareiškėjams, siekdama perspėti įstaigas pareiškėjas apie galimas vėlavimų taikant procedūrą priežastis ir siekdama pabrėžti, kaip svarbu greitai išsiųsti paraišką ir bet kurį kitą dokumentą, kurio prašo Komisija.